

การดูแลทรัพย์สินของทางราชการ ให้ปลอดภัย มิให้สูญหาย

- ❑ เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย
- ❑ ระบบความบกพร่องส่วนรวม

กฎหมาย กฎระเบียบการดูแลทรัพย์สินของทางราชการ

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

หมวด ๙ การบริหารพัสดุ

ส่วนที่ ๑ **การเก็บรักษา** การบันทึก การเบิกจ่าย (ข้อ ๒๐๒ -๒๐๖)

ส่วนที่ ๒ การยืม (ข้อ ๒๐๗ – ๒๑๑)

ส่วนที่ ๓ การบำรุงรักษา การตรวจสอบ

- **ข้อ ๒๑๓ การตรวจสอบพัสดุประจำปี**
- เมื่อได้รับ**รายงานเรื่องการสูญหาย ข้อ ๒๑๔** วรรคท้าย บัญญัติว่า

“ถ้าผลการพิจารณาว่าจะต้องหาผู้รับผิดชอบ ให้หน่วยงานของรัฐ ดำเนินการตามกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องของทางราชการ”

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๘ “ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่ง จะมีเพียงใดให้ คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำ และความเป็นธรรมในแต่ละกรณี เป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดพลาดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ หรือระบบการบริหารงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความผิดดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักการเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ และเจ้าหน้าที่แต่ละคน ต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตัวเท่านั้น”

เมื่อทรัพย์สินของทางราชการสูญหายใครต้องรับผิดชอบ เหตุที่ต้องรับผิดชอบ และ รับผิดชอบอย่างไร

หลักการ

- ๑) ผู้รับผิดชอบในความเสียหาย คือ **เจ้าหน้าที่ปฏิบัติราชการ** และ **มีหน้าที่รับผิดชอบ** ในทรัพย์สิน
- ๒) เหตุที่ต้องรับผิดชอบ คือ พฤติการณ์**จงใจ** หรือ **ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง**
- ๓) การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง คือการปฏิบัติที่เบี่ยงเบนไปจากมาตรฐาน
- ๔) จำนวนเงินที่ต้องรับผิดชอบ **คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำ** และ**ความเป็นธรรมในแต่ละกรณี** เป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนความเสียหายก็ได้

กรณีศึกษา : คดีหมายเลขแดงที่ ๒๐/๒๕๖๖

(ทรัพย์สินของทางราชการสูญหาย)

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ

ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

- ควบคุมดูแลงานด้านอาคารสถานที่
- ถือกุญแจเปิดปิดห้องประชุม
- ควบคุมการใช้ห้องประชุม ตามกำหนดเวลาที่ขอใช้
- ดูแลรับผิดชอบเครื่องโปรเจคเตอร์ จำนวน ๒ เครื่อง
- การกระทำละเมิดต่อส่วนราชการ ส่วนหนึ่งเกิดจาก
ความบกพร่องของระบบการดำเนินการส่วนรวม

- จากข้อเท็จจริงในสำนวน ศาลเห็นว่า

“กุญแจมาสเตอร์คีย์ มี ๔ ชุด ซึ่งเมื่อมีการรับมอบอาคาร หลังจากสร้างเสร็จ หัวหน้าสำนักงานได้มอบหมาย เจ้าหน้าที่ ๒ คนดูแลอาคารสถานที่ถือกุญแจคนละ ๑ ชุด คือ

(๑) นาย ก. ผู้รับผิดชอบ

(๒) นาย ข

(๓) หัวหน้าสำนักงานเลขานุการคณะ และ

(๔) แม่บ้านทำความสะอาดเป็นผู้ถือ

โดยไม่มีการวางระบบการป้องกันทรัพย์สิน เพื่อป้องกันการโจรกรรม โดยให้เจ้าหน้าที่วางระบบกันเอง”

เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบแค่ไหน เพียงใด ?

- ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดได้กระทำการนั้นไปด้วย **ความตั้งใจ** หรือ **ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง**
- คำนึงถึงระดับ**ความร้ายแรงแห่งการกระทำ** และ **ความเป็นธรรม**ในแต่ละกรณี เป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนความเสียหายก็ได้
- หากมีความบกพร่องของระบบให้**นำความบกพร่องนั้นมาหักตามส่วน**

เจ้าหน้าที่ผู้ถูกเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหม ในคดีหมายเลขแดงที่ ๒๐/๒๕๖๖

- ตามวิสัยพฤติการณ์ของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลรักษาทรัพย์สินของทางราชการ ต้องใช้ความระมัดระวัง ตรวจสอบเครื่องโปรเจคเตอร์ ทั้งสองเครื่องว่าอยู่ครบถ้วนหรือไม่ หรือ เก็บรักษาในที่ปลอดภัยหรือไม่
- การกระทำดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำที่เบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานของบุคคลที่มีหน้าที่ดูแลทรัพย์สินของทางราชการเป็นอย่างมาก

พบว่า นาย ก. ผู้ถูกฟ้องคดี มิได้ใช้ความระมัดระวัง โดยเก็บเครื่องโปรเจคเตอร์ ๒ เครื่องไว้ในห้องประชุม ทั้งที่ห้องประชุมทั้ง ๒ ห้องดังกล่าว เจ้าหน้าที่อื่นสามารถเข้าออกห้องประชุมดังกล่าวได้ตลอด ประกอบกับ มีกุญแจห้องประชุมหลายคน

- พฤติการณ์ของผู้ถูกฟ้องคดี ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุโดยตรง ที่ให้เครื่องโปรเจคเตอร์สูญหาย จึงเป็นการทำละเมิดต่อมหาวิทยาลัยนเรศวร ในฐานะผู้ฟ้องคดี ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามมาตรา ๔๒๐ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

การกระทำละเมิดเกิดจากความบกพร่องของระบบการดำเนินการส่วนรวม

- มาตรา ๘ วรรคสาม บัญญัติว่า *ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดพลาดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการบริหารงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความผิดดังกล่าวออกด้วย*
- ข้อเท็จจริงที่ศาลเห็นว่า กุญแจมาสเตอร์คีย์ มี ๔ ชุด ประจำห้องต่าง ๆ ในอาคาร ทั้งนี้เมื่อมีการรับมอบอาคาร หัวหน้าสำนักงานได้มอบหมายโดยวาจาให้เจ้าหน้าที่ ๒ คนดูแลอาคารสถานที่ถือกุญแจคนละ ๑ ชุด คือ (๑) นาย ก. ผู้รับผิดชอบ (๒) นาย ข (๓) หัวหน้าสำนักงานเลขานุการคณะ และ (๔) แม่บ้านทำความสะอาด เป็นผู้ถือ ที่สามารถเปิดเข้าออกห้องดังกล่าวได้
- ข้อเท็จจริงเห็นว่า “ไม่ได้กำกับดูแลและกวดขันให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดระมัดระวังทรัพย์สินของทางราชการอย่างเพียงพอ อีกทั้งไม่มีการวางระบบการป้องกันทรัพย์สินเพื่อป้องกันการโจรกรรม โดยให้เจ้าหน้าที่วางระบบกันเอง” เป็นความบกพร่องของระบบการดำเนินการส่วนรวม จึงหักส่วนแห่งความรับผิดชอบร้อยละ ๕๐ ของความเสียหาย

เจ้าหน้าที่ผู้ถูกเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหม ในคดีหมายเลขแดงที่ ๒๐/๒๕๖๖

- ความเสียหาย ๒๒,๔๕๐ บาท
- เมื่อหักความบกพร่องของระบบ ร้อยละ ๕๐
- เหลือส่วนที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบ คือ ๑๑,๒๓๕ บาท พร้อมดอกเบี้ย

ถอดบทเรียน : การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในการดูแลรักษาทรัพย์สิน ของทางราชการ

ประเด็นที่ ๑ ส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

- การไม่ได้ตรวจสอบเครื่องโปรเจคเตอร์ทั้งสองเครื่องอย่างสม่ำเสมอ โดยไม่ทราบว่าสูญหายไปตั้งแต่เมื่อใด
- การเก็บรักษาในตู้คอนโทรล ซึ่งอยู่ในห้องประชุม มีผู้เข้าและออก ได้หลายคน
- สถานที่จัดเก็บ คือ ตู้คอนโทรล ที่ตั้งอยู่ในห้องประชุมนั้นไม่เหมาะสม เพราะต้องเปิดใช้งานตลอดเวลา และ
- สถานที่ ตู้ที่ใช้เก็บ ไม่สามารถใส่กุญแจล็อคได้

ถอดบทเรียน : เพื่อทบทวนระบบการบริหารงานส่วนรวม มาตรการดูแลรักษาทรัพย์สินของทางราชการ

ประเด็นที่ ๒ ระบบความบกพร่องส่วนรวม

- ❑ มีการปฏิบัติตามระเบียบพัสดุ ตัวอย่างเช่น การเก็บ และการตรวจสอบพัสดุประจำปี แต่กลับพบว่า การเก็บพัสดุนั้นไม่เหมาะสม โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไม่ได้เก็บในที่ปลอดภัย และไม่อาจทราบได้ว่า หายไปตั้งแต่เมื่อใด **ในประเด็นนี้ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ต้องเสนอคณะในการกำหนดมาตรการดูแลรักษาทรัพย์สิน**
- ❑ ในทะเบียนคุมทรัพย์สิน **อาจจะบุแหล่งเก็บทรัพย์สินให้เป็นที่รับทราบโดยทั่วกัน** และ เก็บตู้เหล็กที่มีการล็อกกุญแจ เป็นต้น
- ❑ สถานที่เก็บเป็น ห้องประชุม ชั้น ๔ และ ชั้นที่ ๕ มีผู้ถือกุญแจเข้าออกได้หลายคน เพื่อเตรียมห้องประชุมให้พร้อมสำหรับการขอใช้งานตามเวลาการใช้งานห้องประชุมเพื่อจัดการเรียนการสอน

ถอดบทเรียน : เพื่อทบทวนระบบการบริหารงานส่วนรวม

มาตรการดูแลรักษาทรัพย์สินของทางราชการ

❑ ทางเข้า – ออก ในแต่ละชั้นมี ระบบคีย์การ์ด และ มีกุญแจมาสเตอร์คีย์ ๔ ชุด **แต่ระบบการมอบหมายให้ถือกุญแจไม่เป็นลายลักษณ์อักษร** และมีผู้ถือกุญแจหลายคน รวมถึงแม่บ้านที่ต้องเปิด – ปิดห้อง เพื่อทำความสะอาด เพื่อเตรียมห้องประชุมให้พร้อมสำหรับการขอใช้งาน

❑ จะกำหนดมาตรการอย่างไรเพื่อความปลอดภัย ?

กรณีนี้ศาลเห็นว่า อาจเป็นช่องทาง / โอกาส ให้เกิดการโจรกรรมได้ง่าย

ซึ่งประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ คณะ / เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดูแลทรัพย์สิน อาจนำมา ร่วมกันกำหนดมาตรการ การดูแลรักษาความปลอดภัยทรัพย์สินของทางราชการ หรือ ทบทวนมาตรการที่มีอยู่เดิม เพื่อให้เหมาะสม จะลดความเสี่ยงที่จะเกิดเหตุการณ์สูญหายได้

Thank you for your attention.